

порушника у відділ міліції), або в процесуальних актах-документах (наприклад, винесення постанови по справі).

ЛІТЕРАТУРА

1. Андреев И.Д. Диалектика процесса познания: автореф. дис. на соискание ученой степени д-ра филос. наук: спец. «Теория познания и философская методология» / И.Д. Андреев. – М.: Изд-во АН СССР, 1962. – 39 с.
2. Афанасьев В.Г. Управление и решения / В.Г. Афанасьев // Коммунист. – 1974. – № 17. – С. 38-48.
3. Бабаев В.К. Норма права как истинное суждение / В.К. Бабаев // Правоведение. – 1976. – № 2. – С. 30-37.
4. Васильев А.С. Управленческие решения в производственных организациях (правовой аспект): монография / А.С. Васильев. – Киев-Одесса: Вища школа, 1986. – 198 с.
5. Деякі питання організації роботи міністерств, інших центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 24 грудня 2010 року № 1199/2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>. – Назва з екрану.
6. Зеленецкий В.С. Теория и практика обоснования решений в уголовном процессе Украины: монография / В.С. Зеленецкий, Н.В. Глинская. – Харьков: Страйд, 2006. – 328 с.
7. Ларичев О.И. Наука и искусство принятия решений / О.И. Ларичев. – М.: Просвещение, 1979. – 200 с.
8. Питер Ф. Друкер Эффективный управляющий / Питер Ф. Друкер [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.management.com.ua/bp/bp020.html>. – Назва з екрану.
9. Про призначення А. Волова заступником Голови Національного агентства з питань підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу та реалізації інфраструктурних проєктів: Указ Президента України від 31 грудня 2010 року № 1297/2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>. – Назва з екрану.
10. Сучасний тлумачний словник української мови: 65 000 слів. / [ред.-упоряд. В.В. Дубічинський]. – Х.: ВД „ШКОЛА”, 2006. – 1008 с.
11. Шейндлин Б.В. Сущность советского права / Б.В. Шейндлин. – Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1959. – 212 с.

УДК 351.777: 502

СИСТЕМА ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Сироватка С.С., здобувач

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

У статті висвітлюються особливості правосуб'єктності органів державного контролю у сфері охорони навколишнього природного середовища в Україні.

Ключові слова: орган, державний орган, контроль у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Сироватка С.С. СИСТЕМА ОРГАНОВ ГОСУДАРСТВЕННОГО КОНТРОЛЯ В СФЕРЕ ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ ЕСТЕСТВЕННОЙ СРЕДЫ / Днепропетровский государственный университет внутренних дел, Украина

В статье освещаются особенности правосубъектности органов государственного контроля в сфере охраны окружающей естественной среды в Украине.

Ключевые слова: орган, государственный орган, контроль в сфере охраны окружающей естественной среды.

Sirovatka S.S. SYSTEM OF ORGANS OF STATE CONTROL IN THE FIELD OF GUARD OF NATURAL ENVIRONMENT / Dnipropetrovs'k state university of internal affairs, Ukraine

In the article the features of pravosub'ektnosti of organs of state control light up in the field of guard of natural environment in Ukraine.

Key words: organ, public organ, control in the field of guard of natural environment.

У зв'язку з реформуванням органів державної влади виникає питання в існуючому механізмі державної екологічної політики. Зокрема, він не забезпечує екологічного кредитування, пільгового оподаткування та цінового заохочення екологічної діяльності підприємств. Не набули розвитку субсидії на формування екологічної інфраструктури, національного ринку екологічних послуг тощо, в тому числі екоаудит і екологічне страхування.

Так, негативною рисою вітчизняної державної екологічної політики є її надмірна централізація, що знижує ефективність регіонального управління, зокрема стосовно напрямів планування й використання інвестицій природоохоронного призначення. Не повністю враховуються й територіальні інтереси у створенні екологічно безпечного довкілля. Тому актуальною є децентралізація управління охороною природного життєвого середовища, що дало змогу б оперативно вирішувати місцеві екологічні проблеми.

Однією з головних підстав наростання негативних тенденцій у сфері забезпечення безпеки і охорони навколишнього природного середовища є критичне зниження ефективності функціонування органів виконавчої влади з питань державного екологічного контролю, обумовлене необґрунтованими організаційними змінами, недостатнім нормативно – правовим регулюванням їх діяльності, фінансовим, матеріально – технічним забезпеченням та незадовільною кадровою політикою в зазначених органах.

Саме тому проблема в розв'язанні проблем підвищення ефективності державного контролю у сфері забезпечення безпеки і охорони навколишнього природного середовища обумовлює актуальність дослідження широкого питань. пов'язаних із реформуванням органів виконавчої влади у сфері державного екологічного контролю в умовах адміністративної реформи розпочатої Указом Президента від 9 грудня 2010 року №1085 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» [1] з метою оптимізації системи органів виконавчої влади, усунення дублювання їх повноважень, забезпечення скорочення чисельності управлінського апарату та витрат на його утримання, підвищення ефективності державного управління.

Дослідження проблем удосконалення діяльності й організаційної структури органів контролю виконавчої влади, їх взаємодії таких вчених. як В.І. Бабенко, Я.А. Здір, Т.С. Кичилук, В.В. Костелев, В.І. Курило, Н.В. Лебідь, О.Ю. Піддубний, М.С. Студенікіна, С.І. Хомяченко та ін. Разом із тим, проведення в країні адміністративної реформи обумовлює необхідність дослідження реорганізаційних процесів, що відбуваються в органах виконавчої влади у сфері забезпечення безпеки і охорони навколишнього природного середовища.

Тому метою даної статті є дослідження системи органів виконавчої влади у сфері здійснення державного екологічного контролю в контексті проведення в Україні адміністративної реформи.

Державний екологічний контроль здійснюється в процесі виконання державою своєї екологічної функції. Особливість цього виду контролю полягає в тому, що він є прерогативою відповідних державних органів, які можуть застосовувати у передбачених законом випадках заходи державного примусу. Державний екологічний контроль проводиться центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, а також спеціально уповноваженими органами управління в галузі охорони навколишнього природного середовища (органами спеціальної компетенції). Як зазначає О. Бандурка, правові засади цього контролю визначаються Конституцією України, екологічним законодавством, нормативними актами, якими регулюється правовий статус відповідних державних органів, тощо [2, 14].

Вищі органи державної влади України здійснюють державний екологічний контроль у контексті їх контрольних функцій в цілому. Верховна Рада України, зокрема, контролює стан виконання прийнятих нею законів екологічного характеру через свої комітети і комісії, шляхом

проведення парламентських слухань тощо. Президент України контролює виконання своїх екологічних указів через відповідний контрольний апарат Секретаріату Президента України. Відповідні структури діють і в складі Кабінету Міністрів України, які контролюють виконання урядових постанов з питань охорони навколишнього природного середовища і раціонального природокористування.

До відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить «здійснення контролю за додержанням земельного та природоохоронного законодавства, використанням і охороною земель, природних ресурсів загальнодержавного та місцевого значення, відтворенням лісів» (ст.33 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні») [3], а також контролю за станом охорони зелених насаджень і водойм, благоустрою місць відпочинку громадян.

Місцеві державні адміністрації здійснюють на відповідних територіях державний контроль за використанням та охороною земель, лісів, надр, води, атмосферного повітря, рослинного і тваринного світу та інших природних ресурсів, додержанням санітарних і ветеринарних правил, збиранням, утилізацією і захороненням промислових побутових та інших відходів, додержанням правил благоустрою (ст. 16 Закону України «Про місцеві державні адміністрації») [4].

Особливе місце в системі державного екологічного контролю посідають органи прокуратури. Генеральний прокурор України та підпорядковані йому прокурори здійснюють контрольну функцію в порядку прокурорського нагляду за додержанням законності у сфері охорони довкілля, форми і методи якого передбачені Законом України «Про прокуратуру» [5]. Відповідно до цього Закону органи прокуратури проводять перевірки виконання екологічного законодавства, вносять протести і подання на виявлені правопорушення, звертаються з позовами до судів про відшкодування шкоди, заподіяної в результаті порушення екологічного законодавства, та про припинення екологічно небезпечної діяльності. У системі органів прокуратури діють також спеціальні природоохоронні прокуратури на правах міжрайонних з підпорядкуванням прокурорам областей. Ці органи здійснюють нагляд за дотриманням і правильним застосуванням екологічного законодавства підприємствами, установами, організаціями незалежно від їх підвідомчості [5].

Так, в Указі Президента України від 9 грудня 2010 року № 1085 метою оптимізації системи центральних органів виконавчої влади є усунення дублювання їхніх повноважень, забезпечення скорочення чисельності управлінського апарату та витрат на його утримання, підвищення ефективності державного управління [1].

Зокрема, було реорганізовано Міністерство охорони навколишнього природного середовища України та створено на його основі Міністерство екології та природних ресурсів України. Міністерство екології та природних ресурсів України отримало і нові повноваження. Зокрема, в управління міністерству передано Держагентство екологічних інвестицій та Держводгосп, що раніше підпорядковувалися безпосередньо Кабміну [6].

Було створено й ряд інших установ, які мають відношення до природних ресурсів та охорони довкілля:

1. Державне агентство водних ресурсів України, реорганізувавши Державний комітет України по водному господарству;
2. Державне агентство екологічних інвестицій України, реорганізувавши Національне агентство екологічних інвестицій України;
3. Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України, реорганізувавши Національне агентство України з питань забезпечення ефективного використання енергетичних ресурсів;
4. Державне агентство земельних ресурсів України, реорганізувавши Державний комітет України із земельних ресурсів;
5. Державне агентство лісових ресурсів України, реорганізувавши Державний комітет лісового господарства України;

6. Державне агентство рибного господарства України, реорганізувавши Державний комітет рибного господарства України;
7. Державне агентство України з управління зоною відчуження [1].

Етапи реформування системи управління навколишнім середовищем бути орієнтовані на: 1) реорганізацію системи органів управління природними ресурсами і подальшу інтеграцію функцій управління в галузі використання природних ресурсів в єдину узгоджену функціональну систему; 2) розширення повноважень місцевих органів управління і контролю з питань охорони навколишнього природного середовища і раціонального використання природних ресурсів; 3) зміщення акценту в здійсненні державного контролю за дотриманням екологічного законодавства в напрямі поступової переорієнтації на економічні важелі стимулювання природоохоронної діяльності, у тому числі на регіональному рівні; 4) використання можливостей басейнового принципу з урахуванням регіональних і місцевих особливостей і закономірностей розвитку природних комплексів і екосистем [7, 4].

Мінприроди України здійснює відповідно до законодавства державний контроль за додержанням правил, нормативів, норм, лімітів, квот, умов дозволів та ліцензійних умов у сфері використання та охорони природних ресурсів (землі, надр, поверхневих та підземних вод, атмосферного повітря, лісів, тваринного і рослинного світу та природних ресурсів територіальних вод, континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони України), вимог екологічної та в межах своєї компетенції радіаційної безпеки, режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також у сфері поводження з відходами (крім поводження з радіоактивними відходами), небезпечними хімічними речовинами, пестицидами та агрохімікатами. Крім того, на цей орган покладені функції державного контролю за повнотою геологічного вивчення надр, своєчасністю і правильністю державної реєстрації робіт з їх геологічного вивчення, наявністю спеціальних дозволів, додержанням під час дослідно-промислової експлуатації родовищ корисних копалин технологій, які забезпечують необхідне їх вивчення і виключають можливість пошкодження родовищ, а також за виконанням рекомендацій державної експертизи з оцінки запасів корисних копалин, збереженням розвідувальних гірничих виробок і свердловин, геологічної документації, зразків порід, дублікатів проб, що можуть бути використані для дальшого вивчення надр (державний геологічний контроль), а також державний контроль за топографо-геодезичною, картографічною діяльністю (державний геодезичний нагляд).

До структури Міністерства екології та природних ресурсів входять Міністр, 1-й заступник Міністра, заступник міністра – керівник апарату, заступник міністра, Управління та служби Міністерства охорони навколишнього природного середовища України: Департамент організаційно-аналітичної та кадрової роботи, юридичний департамент, Департамент екологічної безпеки, Департамент охорони природних ресурсів, Департамент заповідної справи, Департамент державної екологічної політики та міжнародної діяльності, Департамент економіки та фінансів, Управління державного екологічного моніторингу, Управління комунікацій та зв'язків з громадськістю, відділ бухгалтерського обліку та фінансової звітності, відділ державної експертизи, сектор режимно-секретної роботи, сектор контролю та перевірки виконання актів і доручень вищих органів державної влади, сектор тендерних процедур, Управління майном, матеріально-технічного забезпечення, з питань корпоративних прав, охорони праці [8].

У межах своїх повноважень Мінприроди організовує виконання актів законодавства і здійснює контроль за їх реалізацією. Мінприроди узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавства і в установленому порядку вносить їх на розгляд Кабінету Міністрів України. Мінприроди здійснює свої повноваження безпосередньо [9, 38].

Основними завданнями Мінприроди України є:

- формування державної політики у сферах: охорони навколишнього природного середовища, екологічної та в межах своєї компетенції біологічної, генетичної та радіаційної безпеки, поводження з відходами, пестицидами і агрохімікатами, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, відтворення та охорони земель, збереження, відтворення та невиснажливого використання біо- та

ландшафтного різноманіття, формування, збереження та використання екологічної мережі, організації, охорони та використання природно-заповідного фонду, охорони атмосферного повітря, збереження озонового шару, регулювання негативного антропогенного впливу на зміну клімату і адаптації до його змін і виконання у межах компетенції вимог Рамкової конвенції ООН про зміну клімату та Кіотського протоколу до неї, розвитку водного господарства і меліорації земель, геологічного вивчення та раціонального використання надр;

- державний нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання, відтворення і охорону природних ресурсів, відтворення та охорону земель, екологічну та у межах своєї компетенції радіаційну безпеку, охорону та використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, збереження, відтворення і невиснажливе використання біо- та ландшафтного різноманіття, формування, збереження і використання екологічної мережі, з питань поводження з відходами (крім поводження з радіоактивними відходами), небезпечними хімічними речовинами, пестицидами та агрохімікатами, дотримання вимог біологічної і генетичної безпеки щодо біологічних об'єктів природного середовища при створенні, дослідженні та практичному використанні генетично модифікованих організмів (ГМО) у відкритій системі, здійснення державного геологічного контролю;
- реалізація державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, екологічної та в межах своєї компетенції біологічної і генетичної безпеки, поводження з відходами (крім поводження з радіоактивними відходами), небезпечними хімічними речовинами, пестицидами та агрохімікатами, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, відтворення та охорони земель, збереження, відтворення і невиснажливого використання біо- та ландшафтного різноманіття, формування, збереження та використання екологічної мережі, організації, охорони та використання природно-заповідного фонду, охорони атмосферного повітря, збереження озонового шару, регулювання негативного антропогенного впливу на зміну клімату та адаптації до його змін і виконання в межах компетенції вимог Рамкової конвенції ООН про зміну клімату та Кіотського протоколу до неї та реалізація у межах компетенції державної політики у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

Висновок: Міністерство екології та природних ресурсів України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, здійснення державного контролю за використанням та охороною земель, екологічної безпеки, заповідної справи, поводження з відходами, формування, збереження та використання екологічної мережі, геологічного вивчення та забезпечення раціонального використання надр, а також топографо-геодезичної та картографічної діяльності. У 2010 році за Указом Президента України відбулася реорганізація Міністерства охорони навколишнього природного середовища України та створено на його основі Міністерство екології та природних ресурсів України та Державну службу геології та надр України. Така реорганізація була проведена з метою створення ефективної системи управління країною. Вихідним положенням реформування стала реалізація принципу субсидіарності, коли істотне скорочення чиновників на місцях водночас і сприяє посиленню ролі і збільшенню повноважень інших органів, але не за рахунок чисельності, а за рахунок якості. Таким чином, за своїм змістом адміністративна реформа є цілісним комплексом узгоджених заходів, спрямованих на суттєве підвищення рівня керованості життєво важливих процесів у суспільстві шляхом науково обґрунтованого створення ефективного механізму державного управління, розвитку адміністративного законодавства, поліпшення кадрового, інформаційно-технічного і фінансово-економічного забезпечення організації виконавчої влади та місцевого самоврядування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 9 грудня 2010 року // Офіційний вісник Президента України. – 2010. – № 32 / Спеціальний випуск / стор. 3. – Ст. 1026.

2. Бандурка О. Реформа системи органів виконавчої влади / О. Бандурка // Вісник Національної академії прокуратури України . – №1. – 2011. – С. 12-17.
3. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 року // Офіційний вісник України – 1997. – № 25. – С. 20. – код акту 1051/1997.
4. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 року // Голос України. – 12.05.1999 р.
5. Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 року // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 53. – Ст. 793.
6. Виконуємо ті завдання, які дав нам Президент // Урядовий кур'єр. – 28 грудня 2010 року.
7. Галунько В.В. Напрями реформування системи органів виконавчої влади / В.В. Галунько // Митна справа. – №1(73). – 2011, Ч. 2. – С. 3–7.
8. Схема структури Міністерства екології та природних ресурсів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.menr.gov.ua/media/files/struktura_menr.JPG
9. Правовий статус і загальна характеристика уповноважених суб'єктів правовідносин використання природних ресурсів України // Адвокат. – №5 (128). – 2011. – С. 37–43.

УДК 347.922:342.92 (477)

УЧАСТЬ ПРОКУРОРА В ПРОВАДЖЕННІ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Шемякін О.В., здобувач

Запорізький національний університет

Стаття присвячена особливостям участі прокурора в провадженні у справах про адміністративні правопорушення (адміністративно-деліктному провадженні).

Ключові слова: прокурор, участь прокурора, учасник, провадження у справах про адміністративні правопорушення, адміністративно-деліктне провадження.

Шемякин А.В. УЧАСТИЕ ПРОКУРОРА В ПРОИЗВОДСТВЕ ПО ДЕЛАМ ОБ АДМИНИСТРАТИВНЫХ ПРАВОНАРУШЕНИЯХ / Запорожский национальный университет, Украина

Статья посвящена особенностям участия прокурора в производстве по делам об административных правонарушениях (административно-деликтном производстве).

Ключевые слова: прокурор, участие прокурора, участник, производство по делам об административных правонарушениях, административно-деликтное производство.

Shemyakin A.V. PARTICIPATION OF THE PUBLIC PROSECUTOR IN MANUFACTURE ON AFFAIRS ABOUT ADMINISTRATIVE OFFENCES / Zaporizhzhya national university, Ukraine

Article is devoted features of participation of the public prosecutor in manufacture on affairs about administrative offenses (administrativ delikt manufacture).

Key words: the public prosecutor, participation of the public prosecutor, the participant, manufacture on affairs about administrative offenses, is administrative delikt manufacture.

Особливістю участі прокурора в провадженні у справах про адміністративні правопорушення (адміністративно-деліктному провадженні) є відсутність безпосереднього нормативного закріплення підстав участі прокурора, як і взагалі поняття адміністративно-деліктного провадження (провадження у справах про адміністративні правопорушення). Немає його ні в діючому Кодексі України про адміністративні правопорушення [1], ні в проектному законодавстві (наприклад, Проект Кодексу України про адміністративні проступки від 26 травня 2004 року № 5558 [2], Проект Адміністративно-деліктного кодексу України, підготовлений Д. Лук'янцем [3], Проект Кодексу про адміністративні правопорушення та стягнення, підготовлений Центром політико-правових реформ [4] тощо), що і зумовлює